

Lucia Nimcová: Blind Spots / Hluché miesta

Bratislavská galéria Krokus otvorila minulý týždeň vo svojich staronových priestoroch na Námestí 1. mája výstavu Lucie Nimcovej Hluché miesta.

Nimcová je jednou z mála slovenských autorov, ktorí dlhodobo pôsobia v zahraničí, no napriek tomu je dôležité gro ich tvorby umelecké zhodnotenie nedávnej minulosti našej spoločnosti. Nimcovú vnímajú predovšetkým ako fotografku. Toto „jej zaškatulkovanie“ v rámci médií je veľmi jednostranné a dostatočne nevystihujúce jej umeleckú prax, keďže jej tvorba zahŕňa široké spektrum prístupov balansujúcich na pomedzí viacerých umeleckých druhov. Nimcovej finálne výstupy sú preto často komplexným sumárom jej výskumov, pozostávajúcich z fotografií – tak vlastných, ako i nájdených a privlastnených a ďalej manipulovaných, archívnych materiálov, rozhovorov s pamätníkmi či hlavnými aktérmi jej projektov, kníh, intervencií do nájdených predmetov, videí alebo inštalácií. V tejto súvislosti je Nimcová skôr výskumníčkou ako umelkyňou, prepájajúcou v svojej práci prístup archivára, historika, sociológa, fotografa, spisovateľa s neuveriteľnou empatiou pre skúmaný problém či tému – nech už sú to Rusínci, jej rodné mesto Humenné, ženy či svet zvierat a prírody.

V kontexte Nimcovej tvorby sa Hluché miesta dajú čiastočne vnímať ako postupné poľavovanie od striktného a analytického prístupu v skúmaní spoločenských problémov, tráum, reliktov minulosti (série Unofficial, Leftovers, Double Coding, Instant Women) a predstavujú introspektívnejší, subtílnejší a intímnejší aspekt jej tvorby, ktorý bol však latentne vždy v Nimcovej tvorbe prítomný. Výstava je inštalovaná v dvoch separátnych priestoroch – v novom pivničnom priestore v zadnom trakte dome a v bývalom domovníckom byte, kde galéria dlhodobo pôsobí. Práve istý genius loci domovníckeho bytu, podobný tomu v Amsterdame, kde má autorka ateliér, bol smerodajný pre Nimcovej rozhodnutie vytvoriť site-specific inštaláciu, koncipovanú ako priestorovú koláž fotografií, kresieb, textových

útržkov z novín, vlastných poznámok. Takto sa celá inštalácia dá interpretovať ako autorkin privátny denník, pojednávajúci nielen o jej osobnom živote, ale dovoľujúci nahliadnúť divákovi i do spôsobu jej vlastnej práce a myslenia, keďže mnohé z diel sú možno náčrtmi jej budúcich projektov. Tie môžu, no nemusia byť zrealizované – pre Nimcovú je tento aspekt momentálne nepodstatný. Nimcová neprezentuje ukončený a definitívny projekt, ale prostredníctvom jednotlivých fragmentov skúma samu seba, svoj vzťah k realite, ako i to, ako si každý z nás na základe spomienok, cestovania a zážitkov vytvára vlastné vnímanie sveta okolo seba.

Súčasťou tejto časti výstavy je i knižka *Animal Imago*. Publikácia je súhrnom Nimcovej dlhodobého výskumu sveta zvierat vo vzťahu k ľudskej spoločnosti, ako i ich postavenia a reflexie v rôznych kultúrach, ktorý realizovala počas svojich ciest po Afrike. Dielo je určené primárne detskému divákovi, avšak jej dokumentárny, miestami až „vizuálne znepokojujúci“ charakter, prízvukujúci a vyhládavajúci často bizarné prepojenia sveta zvierat a človeka, je možno zrozumiteľnejší skôr dospelému recipientovi. Konečným sudcom tejto dilemy bude jej „čitateľ“. Napokon, svet dnešných detí je na míle vzdialený tomu pred dvadsiatich rokov.

Druhá časť výstavy sa nesie v duchu v poslednom čase obľúbených konceptov skúmania problematiky verejného priestoru, snahy o jeho vymanenie sa z nekonceptného rámca bývalej socialistickej minulosti, so snahou prideliť mu novú funkciu, vystihujúcu dobu, a to nielen spoločenskú, ale i estetickú. V intenciách svojej predchádzajúcej tvorby Nimcová dokumentárnym spôsobom zaznamenáva výpovede členov Verejného podstavca k problematike „hluchých miest“ v rámci bratislavského verejného environmentu – Trnavského mýta, okolia Bratislavského hradu či Námestia slobody. Práve situácia okolo posledne menovaného bývalého Gottwaldovho námestia je doplnená i o pôvodné návrhy realizácie tohto priestranstva s pomníkom Klementa Gottwalda a fontány Družby.

Na prvý pohľad môže výstava pomyselným, ale i fyzicky reálnym situovaním do dvoch oddelených priestorov vyznievať rozpačito. Obzvlášť návštevníci, ktorí menej poznajú Nimcovej tvorbu, sa môžu potýkať s problémom dekódovať, že výstava je prezentáciou jedného, a nie dvoch odlišných autorov. Na druhej strane tieto dva aspekty – vpustenie diváka do privátnej sféry autorky, odhalenie jej najintímnejších zákutí nielen tvorby, ale i osobného života, a tomu zodpovedajúcim uchopením inštalácie s vedomým ponechaním jednotlivých „artefaktov” v rovine nedokončenosti, rozpracovanosti, ateliérového naakumulovania materiálu, akoby „nedbalo” rozhodného po priestore, a vecná, dokumentárna výpoveď druhej časti výstavy, odzrkadľujú dve rovnocenné polohy tvorby tejto autorky. Obe z nich – privátna i verejná, sú vo väčšej či menšej intenzite u nej ustavične prítomné.

Katarína Slaninová